

be found (see map, fig. 2). In several parts of the country it has become more rare than formerly, and also a strange variation of the number of breeding birds has been observed.

The Redbacked Shrike is a migratory bird in Denmark; it arrives in the first half of May and leaves in August-September. A Danish bird, marked at Viborg (Jutland) in 1926, was shot at Rosetta at the mouth of the Nile the eighth of September 1928.

Litteratur.

- BÄSECKE, KURT: Brutbiologische Beobachtungen über den Neuntöter. Beitr. zur Fortpflanzungsbiol. der Vögel, IX, 1933, p. 84—85.
 — Vom Raubwürger (*Lanius e. excubitor*). ibd., VIII, 1932, p. 229.
 — Vom Raubwürger (*Lanius e. excubitor*) verwandte Nistmaterialien. ibd., XI, 1935, p. 184—185.
- CSIKI, E.: Neuere Daten über die Nahrung des Dornrehers (*Lanius collurio* L.). Aquila, XVIII, 1911, p. 179—189.
- LANGHE HALFDAN: Den Store Tornskade yngler i Danmark. D. J., L, 1933, p. 454—455.
- MEINHARDT, HANS: Stor Tornskade, *Lanius excubitor*, fundet ynglende i Danmark. D. O. F. T., XXVII, 1933, p. 113—114.
- RASMUSSEN, S.: Einige brutbiologische Beobachtungen über den Neuntöter, *Lanius collurio collurio*. Beitr. zur Fortpflanzungsbiol. der Vögel, VIII, 1932, p. 192—193.
- REY, EUGENE: Die Eier der Vögel Mitteleuropas. Leipzig 1912.
- RÖRIG, G.: Arbeiten an der biologischen Abteilung für Land- und Forstwirtschaft. I. Band, Berlin 1900, p. 34.
- SCHREURS, THEO: *Lanius collurio* L. und *Lanius senator* L. Ein Beitrag zur Biologie zweier Würgerarten. Journal für Ornithologie, LXXXIV, 1936, p. 442—470.

ANMELDELSER

O. HELMS: „Overlægen fortæller“ (290 S. 1940. Kr. 7.50) og „Strejftog i Danmark“ (158 S. 1941. Kr. 6.00). JESPERSEN & Pio's Forlag. — I de ovennævnte 2 Bøger har Overlæge O. HELMS udgivet sine Memoirer. Den første Bog „Overlægen fortæller“ omtaler især Minderne fra Studietiden og fra et langt og virksomt Liv som Læge paa Grønland og senere som Overlæge ved Tuberkulosesanatorierne i Haslev og ved Nakkebølle. Forfatterens ornithologiske Virksomhed har i denne Bog faaet en mindre Plads, men alligevel viser Overlægens Interesse for Fuglene og Kærlighed til Naturen sig mange Steder. En ornithologisk interesseret Læser vil især fæstne sig ved Omtalen af Fuglelivet omkring København

i 1880'erne, ved de mange Erindringer om Venskabet med danske og udenlandske Ornithologer og ved Minderne om Forfatterens Indsats indenfor Dansk ornithologisk Forening.

I Bogen „Strejftog i Danmark“ fører Overlæge HELMS Læserne til en Række af de Steder, hvor han har holdt af at færdes for at iagttage Fuglelivet. Bogen indeholder Skildringer af Besøg paa Lyø og Bjørnø, Besøg i Limfjordsegnene og paa Jordsand samt Skildringer fra Christiansø, Tipperne og Saltholm. Forfatteren nøjes ikke med en Omtale af de forskellige Lokaliteters Fugleliv, men Læserne faar ogsaa fængslende Oplysninger om Stedernes Topografi og Historie. Bogen giver ikke nogen indgaaende Skildring af Fuglelivet de paagældende Steder, men er nærmest et Resumé af Lokaliteternes typiske Fugleliv. Mange af de Udflugter, der omtales, er foretaget for en Del Aar siden, og gennem Overlægens Skildringer faar man et Indtryk af de Forandringer, som i Aarens Løb er sket i Fuglelivet. Det er saaledes ejendommeligt, at Viben omkring 1897 var den mest almindelige Vadefugl paa Saltholm, medens den, som bekendt, nu er aftaget betydeligt i Antal. Interessant er det ogsaa, at ved Overlægens Besøg paa Saltholm i 1897 fandtes Hvidbrystet Præstekrave hyppigt ynglende paa Nordsiden af Øen, hvor et større Omraade var bestrøet med Kalk fra Kalkbruddene, og ganske uden Plantevækst. Betingelserne har den Gang været betydelig gunstigere for Fuglen end nu, hvor man maa søge den forgæves.

Overlæge HELMS' Erindringer er hyggelig Lektüre, som giver en fængslende Skildring af det lange og interessante Tidsrum de spænder over.

CHR. KRÜGER.

THORVALD KJÆR og IB PAULSEN: „Hvor Storspoven fløjter“. GYLDENDALSKE Boghandel, 1941, Pris Kr. 7.75. — I den foreliggende Bog har 2 jydsk Naturvenner givet en Skildring af nogle af Vestjyllands interessante Fugle, og i en Række Afsnit omtales Hjejle, Natravn, Isfugl, Urfugl, Storspove, Hedehøg, Klyde, Brushane og Rørdrum, medens et Besøg ved Filsø skildres i Bogens sidste Afsnit. I en Tid, hvor Udtørnings- og Inddæmningsprojekter truer de interessante, vestjydske Lokaliteter, udfylder denne Bog en Mission ved at fremhæve, at vi i Vestjyllands Fugleliv ejer Værdier, der ikke lader sig maale i Penge, men som hører sammen med den mest særprægede Natur her i Landet.

I Forordet betoner Forfatterne, at Bogen ikke maa opfattes som et videnskabeligt Arbejde, og det er da heller ikke lykkedes Forfatterne at føje nye Oplysninger til, hvad vi i Forvejen kender til de omtalte Fugles Levevis. Derimod har Forfatterne givet efter for en Tilbøjelighed til at flette Romantik og Mystik ind i Teksten ved at karakterisere Fuglene med mærkelige Gloser. Hjejlen betegnes f. Eks. som „Hendes Aristokrat“, Natravnen karakteriseres som „en lille Boulevardier“, medens Hedehøgen bliver til intet mindre end „Dødens Attaché“. Et Sted betegnes Isfuglens Flugt som „kolibrilignende“, men det er en uheldig Sammenligning, for de 2 Fuglearters Flugt er ligesaa forskellig som deres Levevis.

Det er ikke Teksten, som bringer denne Bog op i et særligt Plan, men derimod ARTHUR CHRISTIANSENS Billeder. Langt de fleste af Bogens talrige Fotografier er nemlig taget af denne fortræffelige Fotograf. ARTHUR CHRISTIANSENS Isfuglebilleder og hans Flugtbilleder af Hede­høg og Rørdrum er Plets­kud, som det er en Glæde at betragte. CHR. KRÜGER.

H. I. JØRGENSEN & C. I. BLACKBURN: Glossarium Europae avium. — E. MUNKSGAARD's Forlag, København 1941. 193 S.; Pris 10 Kr. — — Ornithologer, der læser udenlandske Afhandlinger om Fugle, staar ikke sjældent overfor det Tilfælde, at de støder paa et dem ubekendt Trivialnavn, der ikke er ledsaget af noget systematisk Navn; man har da været nødt til at søge Oplysninger i Haandbøger f. Ex. hos NAUMANN, der jo under hver Art giver en lang Række Navne paa de forskellige Sprog; men naar man kun har en Anelse, om hvilken Art det drejer sig, kan Sagen alligevel være vanskelig. Forfatterne har derfor haft den lykkelige Tanke, at udarbejde et letoverskueligt lille Leksikon over de almindeligst brugte Fuglenavne paa ikke mindre end 16 europæiske Sprog, samt paa nordamerikansk, og det kan straks siges, at de har løst den vanskelige Opgave med stor Dygtighed og Omhyggelighed.

451 af de almindeligere europæiske Arter er opregnet i alfabetisk Orden efter deres systematiske Navne og under dem anføres da Trivialnavnene paa de 17 Sprog. Her støder man jo straks paa den Vanskelighed, at de systematiske Navne jo endnu ikke ligger helt fast; f. Ex. skal Slægtsnavnet *Melanitta* søges under det forældede *Oidemia*, *Aythya* under Navnet *Nyroca* og *Morus* under *Sula*: en Amerikaner vil maaske ikke søge Lommerne under *Colymbus* men under *Gavia* o. s. v. Forhaabentlig vil Fremtiden ikke gøre denne Vanskelighed større.

Trivialnavnene har jo den Vanskelighed, at flere forskellige Navne for hver Art ofte er brugt i de forskellige Lande, men herpaa raades der i nogen Grad Bod ved et Register bag i Bogen, hvor f. Ex. Stenpikker henviser til Digesmutte, Kormoran og Aalekrage til Storskarv o. s. v. Hele Opbygningen af Leksikonet er i det hele meget sindrig og omhyggelig, og Bogen vil uden Tvivl kunne gøre god Nytte.

Et og andet kan naturligvis indvendes. De udenlandske Medarbejdere, eller den Litteratur hvorpaa Udarbejdelsen støtter sig, erkender, at noget særligt Navn findes naturligvis ikke for en lang Række Arter, der ikke forekommer i vedkommende Land, og der sættes da meget rigtigt en lille Krusedulle i Stedet for et Navn. Hvorfor har den eller de danske Medarbejdere ikke fulgt denne Regel? Vi var da blevet fri for saa mærkelige Navne som f. Ex. Mestersanger, Brillisanger, Sorthovedet Ildøje, Citronvipstjert, Savisanger, Olivensanger, Trænattergal, Afrikansk Løbehøne og navnlig Tornhale, der jo er ganske vildledende, fordi dette Navn i mange Aar paa dansk er brugt om en Gruppe Jordleguaner (*Uromastix*); ingen bruger eller kender her disse Navne, og de er jo kun opdagede udfra en usalig Trang til at møde med en fuldstændig Liste; nogle flere Kruseduller forekommer det Ref. vilde have været velgørende.

Leksikonets 90 sidste Sider omfatter Trivialnavnefortegnelser paa hvert Sprog for sig med Henviſning til, hvor i Bogen disse Arter findes omtalt, og disse Lister er vel nok de umiddelbart nyttigste i Værket; gennem disse vil man i de fleste Tilfælde finde de Oplysninger man ønsker, og der er ingen Tvivl om, at de vil gøre dette lille omhyggelige Arbejde til en uundværlig Haandbog for Ornithologer, der fører Korrespondance med udenlandske Fagfæller. Bogen, der slutter med en Liste over den benyttede Litteratur, er som Gave fra den ene af Forfatterne, Frk. H. JØRGENSEN, tilsendt D. O. F.'s Bibliotek.

R. HØRRING.

FINN SALOMONSEN: Aaret og Fuglene. — HIRSCHSPRUNGS Forlag, 1941. 100 Sider, Pris 4.50 Kr. — „Som ingen andre præger Fuglene det danske Landskab, bringer Liv og Bevægelse, Farver og Fest. I stadigt skiftende Skarer befolker de Landet og forandrer det gennem Aarstidernes Vekslen. Vejr og Vind og de farende Fugle giver Rytmen i den danske Natur, er det levende Pulsslag, som vi alle har følt og ubevidst fornemmet som en Del af os selv, en Harmoni vi ikke kan miste, hvad der end sker.“ — Med disse Linier indleder Forf. sin lille Bog og angiver allerede hermed, at han har begivet sig ind paa et helt nyt Felt; medens vi tidligere kendte ham som den nøgterne Biolog og Systematiker, der helst arbejdede med Opstilling af sublime Racer hvilende paa haarfine Karakterer, viser han sig her som den begejstrede Naturven, der i lyriske og varmtføjte Smaaskildringer holder Naturens Skønhed frem for os, saaledes som den kan findes paa alle de forskellige Aarstider. I 28 smaa, daterede Afsnit ruller han Udsnit af Aarets stadigt veklende Fugleliv op for os, altid indrammede i smukke og rammende Naturmalerier. I Modsætning til de fleste andre Lyrikere har han jo den Fordel, at han tilbunds kender sit Emne, saaledes at Læseren alligevel paa en nem Maade kan finde Belæring og Oplysning om en Del Ting og mulig faa aabnet Øjnene for Fænomener, der tidligere var upaaagtede. „Aaret og Fuglene“ kan derfor varmt anbefales som en god, kvægende og hyggelig Læsning, der bør nydes i en stille Time, i en blød Lænestol og med en god Kaffe og en god Cigar til. — Indgaaet i D. O. F.'s Bibliotek.

R. HØRRING.

ERIK BERTELSEN: Fugle i Kikkerten. — JESPERSENS & PLO's Forlag, 1941, 125 Sider; Pris 4.75 Kr. — — Forf. er aabenbart en god Naturiagttagere, der utrættelig og omhyggelig holder Øje med de Fugle, han nu engang har faaet i Kikkerten. I fornøjelige og let læselige Artikler skildres 5 Fuglearters daglige Liv særlig paa Ynglepladserne, og mange smaa pudsige Enkeltheder kommer for Dagen. Første Afsnit er viet „den sorte Sanger“, hvormed naturligvis menes vor Ven Solsorten. Forf. tillader sig, hvad jo kan være meget praktisk, at give de forskellige Solsorte paa hans Arbejdsfelt menneskelige Navne, saasom Per og Trine, Sussi og Conrad; i Begyndelsen falder det en lidt for Brystet, men det er jo ganske uskueligt, i Stedet for at sige Solsort 1 A, 1 B, 2 A, 2 B. o. s. v. Forf. kommer her og i det følgende Afsnit jævnlige til den Erkendelse, at man maa være forsigtig med at generalisere fra et Individets Opførsel til alle dens Arts-

fællers, og heri har han jo Ret. Den Toppede Lappedykkers saa ofte beskrevne mærkelige Væremaade, særlig i Parringstiden, faar en indgaaende Omtale og mange vil sikkert ved Læsningen faa vakt sin Interesse for denne forunderlige Fugl, som man jo heldigvis endnu har rig Lejlighed til at træffe i vort Land. Ogsaa de af mange miskendte Hættemaager og Krager faar en forstaaende Behandling. Endelig dvæler Forf. i et Afsnit ved et for ham aabenbart overraskende Møde i Nordsøen med Stormfuglene, og han synes at mene, at disses Forekomst her var Fagmændene ubekendt; han har dog vist ikke set rigtig omhyggeligt efter i Haandbøgerne. SIKKER HANSEN har illustreret Bogen med en smuk Tegning til hvert Afsnit, udførte i den ham egne Stil; de fleste giver det karakteristiske ved Fuglen, blot synes Stormfuglen mig virkelig mindre heldig. — Indgaaet i D. O. F.'s Bibliotek.

R. HØRRING.

FRIEDRICH TISCHLER: Die Vögel Ostpreußen und seiner Nachtbargebiete. Bd. 1 & 2; Ost-Europa-Verlag, Königsberg und Berlin, 1941, 1304 Sider. Pris 30 Rm (50.65 Kr.). — Forf., der jo er en gammel Kending, naar Talen er om Øst-Preussens Fugle, udgav som bekendt allerede i 1914 sit Værk „Die Vögel der Provinz Ostpreußen“; siden har han stadig arbejdet med Emnet og forelægger nu Resultatet i 2 statelige Bind.

Øst-Preussen indtager jo en Slags Særstilling i det tyske Rige, idet der her findes de sidste Tilflugtsteder for mange Fuglearter, der ellers er sjældne eller helt forsvundne fra Riget; tillige gaar der gennem Provinzen en mægtig Strøm af Trækfugle, der i de sidste Aartier har været Genstand for intensive Undersøgelser bl. a. med Støtte fra Vogelwarte Rossitten ved kurische Nehrung. Forf. har samlet alle de i en meget omfangsrig Litteratur spredte Oplysninger om Emnet og føjer hertil nu en Mængde ny Observationer tilvejebragte af en Kreds af Provinsens Ornithologer. Medens han i 1914 kunde behandle 305 Arter som fundne i Øst-Preussen er dette Tal nu steget til 347, og Sideantallet i Værket er steget til det firedobbelte.

Under hver Art handler som Regel første Afsnit, om hvad der i Øjeblikket kendes om Racespørgsmaalet. Næste Afsnit behandler meget indgaaende Artens Udbredning i Provinzen, ofte bygget paa en hel historisk Fremstilling, idet der nævnes, hvad de forskellige Forf. gennem Tiderne har ment herom. Ved de sjældnere eller mindre hyppige Arter anføres alle de kendte Forekomster ofte i kronologisk Orden, eller der gives Oplysninger om Forekomster i Provinsens forskellige Kredse, om trent paa samme Maade, som vi kender det fra vore egne zootopografiske Undersøgelser. Følgende Afsnit behandler som Regel bl. a. Artens Ankomst og Foraarsstræk, dens Yngleforhold og endelig Bortrejse og Gennemrejse; under mange Arter tillige dens Efterligning af andre Fuglestemmer, Næring, Ringfund og sluttelig Variationer i Farver o. l. Som man ser, er det altsaa en meget detailleret Behandling af hver Art, baseret paa et forbløffende stort Materiale, der tilmed ligeledes er tilgængeligt i Enkelthederne. For danske Ornithologer, der har Interesse for Avifaunaen i de omgrænsede Lande, er Værket for Øst-Preussens Vedkommende en righoldig og let overskuelig Haandbog, og der er al Grund til at være Forf. taknemlig for hans kæmpemæssige Arbejde. 2det Bind slutter med en Litteraturfortegnelse omfattende op mod 2000 benyttede Værker.

R. HØRRING.